

Posudek magisterské diplomové práce

Název práce: Muži prožívají víru jinak. Mužské bohoslužby.

Diplomant: Jiří Baláš

Vedoucí práce: Ing. Zdeněk Demel, Th.D.

Hodnocení formální stránky:

Předložená práce má 75 stran textu, 3 strany seznamu literatury s 32 monografiemi (mezi něž je však chybně zařazena též Bible a dokumenty II. vat. koncilu) a s 5 internetovými zdroji, seznam příloh a přílohy o 20 stranách, obsahující dotazník k diplomové práci, originální texty dvou mužských bohoslužeb (*Aus welchem Holz bist du geschnitzt?* a *Den inneren König stärken*), které diplomant v práci komentuje, a konečně přílohu *Archetyp milovník* k diplomantově vlastní mužské bohoslužbě.

Pokud jde o odkazy na literaturu, obsahuje práce celkem 146 poznámek pod čarou. Odkazy na monografie jsou činěny přehlednou a zkrácenou formou a stejně jako odkazy na internetové zdroje zcela odpovídají požadavkům TF JU.

Literární úroveň a grafická úprava práce jsou dobré, pravopisných chyb se vyskytuje poměrně velmi málo.

Hodnocení obsahové stránky:

Práce má jak teoretickou, tak i praktickou vrstvu. Teoreticky diplomant popisuje psychické a spirituální rozdíly mezi muži a ženami, mužské archetypy a charakteristiky mužských bohoslužeb. Praktickou vrstvu pak představuje diplomantův dotazníkový výzkum ohledně mužské spirituality, komentář dvou převzatých mužských bohoslužeb a jeho vlastní mužská bohoslužba.

První kapitola diplomové práce se zabývá charakterizováním mužských a ženských vlastností a ctností, a vzájemným obohacením mužů a žen mezi sebou. Tyto záležitosti jsou již u nás poměrně dobře známy zejména z knih protagonisty mužské spirituality, amerického františkána Richarda Rohra. Bylo by však dobré, kdyby se diplomant v této věci obrátil také k primární psychologické literatuře, zejména k pracím C. G. Junga.

V druhé kapitole věnuje diplomant pozornost důležité roli náboženství v životě člověka, podává definici základních pojmů (náboženství, transcendence, rituál), zabývá se rozdílem mezi posvátným a profánním, otázkou vztahu člověka a transcendence a rituály, které dělí na přechodové, výroční a rituály situační povahy, provozované kvůli nějaké zvláštní potřebě. Konstatuje, že v naší české kultuře chybí obřad, který by mladým lidem pomohl přejít do světa dospělých.

V třetí kapitole je nejprve popisováno duchovní prožívání či spiritualita muže, následně pak dotazníková sonda provedená diplomantem. Diplomant přebírá popis duchovního vývoje muže podle Roberta Hickse a čtyři mužské archetypy podle Roberta Moora. Hicks, americký protestantský pastor a pastorální teolog, používá pro popis duchovního vývoje biblické hebrejské termíny: *Adam* – stvořený; *zakar* – pohlavní; *gibhor* – bojovný; *enoš* – zraněný; *iš* – vládnoucí a *zaken* – bělovlasý. Moore, americký psychoanalytik, profesor psychologie a náboženství, považuje za čtyři základní mužské archetypy tyto: *král*, *válečník*, *kouzelník* a *milovník*. V odst. 3.2.2.1 pak diplomant ličí, jak tyto čtyři archetypy dokázal ve svém prožívání spojit Ježíš. V odst. 3.3 se diplomant věnuje krizi mužství a otcovství, zabývá se stručně jejich příčinami a možnostmi jejich překonání. V druhé části třetí kapitoly diplomant popisuje svou dotazníkovou sondu mezi českými a moravskými muži. V metodice výzkumu vysvětluje sestavení dotazníku a výběr respondentů (ze sta oslovených mužů jich dotazník vyplnilo třicetpět). Výsledky dotazníkové sondy komentuje podle jednotlivých otázek a nakonec uvádí zhodnocení sondy (odst. 3.4.3).

Dochází k závěru, že sonda mu umožnila získat kontakt s životní realitou mužů u nás, s jejich spiritualitou. Oslovení muži vnímají a prožívají přítomnost Boha a mají snahu vytvářet prostor pro setkávání s ním. Velký význam ve svém životě však přičítají též přátelství, a osobnímu přístupu a přijetí ve farnosti a v církvi.

Ve čtvrté kapitole se diplomant zabývá mužskými bohoslužbami. Zatímco jinde ve světě existuje poměrně hodně literatury o ženských bohoslužbách, o mužských jí mnoho není, u nás není žádná. Diplomant nejprve píše o mužských prvcích v židovské modlitbě a v Ježíšově poslední večeři, a pak popisuje nesnadné postavení mužů v klerikální církvi, jejíž bohoslužby vedené sice muži, ale navštěvované převážně ženami, mužské spiritualitě odpovídají jen velmi málo. Pokud jde tedy o vytváření mužských bohoslužeb, je třeba respektovat mužskou mentalitu a spiritualitu, mít na zřeteli především to, aby muži mohli ve slavené bohoslužbě najít spojitost s jejich reálným životem a je třeba do ní vložit nějaký impuls, který jim pomůže postoupit dále v křesťanském prožívání jejich všedního života. Bohoslužbu je též nutné přizpůsobit věku, sociálnímu původu a vzdělání účastníků, a užívat při nich symbolů, které muže osloví. Zbývající část čtvrté kapitoly pak diplomant věnuje komentování dvou převzatých a jedné vlastní mužské bohoslužby. První dvě bohoslužby pocházejí z německé literatury a jejich plný text je uveden v přílohách diplomové práce. První se jmenuje *Z jakého dřeva jsem vyřezán?* a protože obsahuje také téma smíření, je vhodná pro postní dobu. Druhá nese název *Posílit vnitřního krále* a je komponována pro eucharistickou liturgii o slavnosti Ježíše Krista Krále o poslední neděli liturgického roku. Tato bohoslužba se zaměřuje na mužský archetyp krále. Nakonec diplomant uvádí a komentuje svou vlastní bohoslužbu, jejíž těžiště spočívá v mužském archetypu milovníka. Bohoslužba se opírá o evangelní námět *milosrdného Samařana*, který je znázorněn také formou výtvarného díla. Bohoslužba dává mužům možnost účastnit se jí aktivně bubnováním a malováním, a je celá dobře přizpůsobená mužské spiritualitě.

V závěru celé práce pak diplomant shrnuje to nejpodstatnější, čím se zabýval v jednotlivých kapitolách a k čemu ve své diplomové práci dospěl.

Závěr:

Předložená diplomová práce představuje zdařilé pojednání o problematice mužské spirituality a odpovídajících mužských bohoslužbách. Teoretické poznatky z literatury diplomant spojil s praktickými příklady mužských bohoslužeb a tím celá práce získala ještě více na zajímavosti. Práce je navíc přínosná tím, že se zabývá tématem, které je v české církvi dosud poměrně velmi málo známé.

Práci zcela jednoznačně doporučuji k obhajobě.

V Českých Budějovicích dne 31. ledna 2009